

представлены многочисленные образцы этнографических материалов, наполняющих народную фамилогию, народную дидактику, народное детствоведение в западноукраинском сообществе. Доказано, что христианская аксиология и атрибутика стала основой для ряда обычаев, обрядов, ритуалов, сопровождавших процесс обучения и воспитания детей в западноукраинской семье в конце XVIII – начале XX ст.

Ключевые слова: *христианская аксиология, атрибутика, народная педагогика, этнопедагогика, семья, язык, религия, община.*

SUMMARY

Rusyn Halyna. Christian axiology and attributes in the people's pedagogy of Ukrainians in the Western Ukrainian lands in the late XVIII - early XX century.

In this article, the author has substantiated the opinion that in its essence and content, the folk pedagogy of the Western Ukrainian community of the late 18th – early 20th centuries was Christian pedagogy, regardless of how much it coincided or did not coincide with the provisions and requirements for teaching prescribed in the main Christian canons of raising children. Folk methods of education, folk didactics, surnames, deontology – along with the old, pre-Christian educational canons – increasingly used Christian values as a tool, measure and criterion for a child's upbringing in a Western Ukrainian family. The role and importance of Christian values in the folk-pedagogical activity of the Ukrainian family and society are noted; numerous samples of ethnographic materials are presented, which fill up the folk surname, folk didactics, folk education of children in the Western Ukrainian community.

The content of the main axiological attributes of Christianity, which have an ethnopedagogical component, was determined and analyzed: the church (an axiological attribute and a place of concentration of the Christian faith and doctrine), a cross (as a value attribute) and a pectoral cross (as an attribute of Christianity), a candle (as a Christian attribute that combined in itself the then and earlier beliefs of Western Ukrainians), sin (as an axiological concept and the limits of socially approved behaviour of a child) and others. The ethnopedagogical content of the leading methods of Christian education in folk pedagogy is clarified – the joint prayer of parents and children, the method of parents' own example of Christian behaviour, the formation of Christian behaviour skills in the family and society, the development of Christian moral and value orientations in children, and the like.

It is proved that Christian axiology and attributes became the basis for a number of customs, ceremonies, rituals that accompanied the process of teaching and raising children in a Western Ukrainian family in the late 18th - early 20th centuries (baptism, repentance, prayer).

Key words: *Christian axiology, attributes, folk pedagogy, ethnopedagogy, family, language, religion, society.*

УДК 378:005-004

Ірина Сорокотяга

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

ORCID ID 0000-0002-6953-4647

DOI 10.24139/2312-5993/2021.05/356-366

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ У ГАЛУЗІ МОРСЬКОГО ТА РІЧКОВОГО ТРАНСПОРТУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

У статті проаналізовано наукові здобутки щодо професійної підготовки майбутніх менеджерів у галузі морського та річкового транспорту в умовах

дистанційного навчання. Однією з ефективних форм організації дистанційного навчання під час їхньої підготовки визначено розробку та впровадження в освітній процес закладу віртуального двійника закладу освіти, який дозволить реалізувати в інтернет-просторі навчання. Установлено, що під час реалізації віртуального двійника закладу освіти слід розділити процес навчання (у закладі освіти) на наступні етапи: зарахування здобувача освіти на навчання і доступ до особистого кабінету в системі віртуального двійника; вивчення теоретичного матеріалу; практичні завдання; спілкування в системі дистанційного навчання; поточна та підсумкова атестація.

***Ключові слова:** професійна підготовка, менеджери, морський та річковий транспорт, дистанційне навчання, віртуальний двійник.*

Постановка проблеми. Для України морська та річкова галузі завжди були однією з фундаментальних умов розвитку економіки та процвітання. Послуги морського та річкового транспорту мають вирішальне значення для конкурентоспроможності української економіки та підприємств цієї галузі у світі.

В останні роки в результаті зростання світової економіки та міжнародної торгівлі товарів, зріс попит на послуги морського транспорту. Однак, постійні фінансово-економічні кризи, нестабільна політична ситуація в Україні вплинули на транспортний сектор країни, який також відчув вплив фінансової кризи. Для забезпечення стабільності надання морських і річкових транспортних послуг України та їх внеску в розвиток економіки країни, слід здійснювати реалізацію відповідних політичних трансформацій у цій галузі. Вихід за межі нинішнього економічного клімату дозволить забезпечити гарантію розвитку країни. Посилення людських ресурсів та розвиток технологічних і цифрових процесів у галузі морського та річкового транспорту забезпечить в Україні стійкість та конкурентоспроможність нинішніх і майбутніх транспортних компаній.

Аналіз актуальних досліджень. Проблема професійної підготовки майбутніх менеджерів у галузі морського та річкового транспорту завжди була в полі зору багатьох науковців, зокрема: теоретико-методологічні засади професійної підготовки кадрів розроблено в наукових працях вітчизняних і зарубіжних учених В. Андрущенко, І. Аносова, В. Кременя, М. Романенка, О. Савченко та ін. Теоретичні основи професійної освіти розкриті в наукових роботах Н. Бахмат, О. Дубініної, П. Лузана, І. Зязюна, Н. Ничкало, Ю. Мальованого, Є. Чернишової, Л. Сергеевої, В. Олійника та ін. Інноваційні стратегії в освіті досліджені у працях В. Безпалька, В. Бондара, Л. Ващенко, Л. Даниленко, Г. Дмитренка, Н. Клокар, В. Лугового та ін. Підготовку майбутніх менеджерів розкривають наукові роботи Н. Бахмат, Т. Бурлаєнко, В. Маслової, В. Пуцова, Т. Сорочан, Л. Савчук та ін.

Сучасні технології навчання досліджувалися такими науковцями, як В. Безпалько, Г. Селевко, О. Падалка та ін. Значення активних методів навчання у професійній підготовці фахівців розглядали А. Айламазян, Г. Ковальчук, В. Рибальський, О. Смолкін та ін.

Питання підготовки фахівців морської та річкової галузі розглядалися в працях К. Греля, В. Гур'єва, Ю. Добровольського, В. Єфент'єва, С. Мойсеєнка, А. Подрейко та ін.

Різні аспекти багатоступінчастої підготовки морських фахівців розкрито в роботах І. Костильова, І. Маричева, А. Пімошенко та ін.

Технології інтелектуального розвитку майбутніх морських фахівців досліджені в працях С. Баляєва, Г. Бокарьова та ін.

Як показує аналіз наукових робіт, тема дослідження є актуальною та становить великий інтерес для подальших досліджень.

Мета статті полягає в аналізі наукових здобутків щодо професійної підготовки майбутніх менеджерів у галузі морського та річкового транспорту в умовах дистанційного навчання.

Відповідно до мети визначено такі **завдання**:

– здійснити аналіз наукових здобутків у галузі професійної підготовки майбутніх менеджерів, зокрема менеджерів у галузі морського та річкового транспорту, в умовах дистанційного навчання;

– окреслити особливості професійної підготовки майбутніх менеджерів у галузі морського та річкового транспорту в умовах дистанційного навчання.

Методи дослідження. Для реалізації поставлених завдань та мети використано теоретичні методи, які забезпечили здійснення аналізу проблеми дослідження та віртуального двійника закладу вищої освіти в умовах дистанційного навчання.

Виклад основного матеріалу. Морський транспортний комплекс є багатофункціональною структурою, що задовольняє потреби національної економіки в транспортному забезпеченні. Морські порти є складовою транспортної та виробничої інфраструктурі держави з огляду на їх розташування на перетині міжнародних транспортних коридорів. Від ефективності функціонування морських портів, рівня їх технологічного та технічного оснащення, відповідності системи управління та розвитку інфраструктури сучасним міжнароднім вимогам залежить конкурентоспроможність вітчизняного транспортного комплексу на світовому ринку. Основними перевагами морської портової галузі України є: високий експортний потенціал вантажів чорних металів, вугілля,

залізорудного концентрату та зернових; наявність потужностей з обробки вантажів; вигідне розташування морських портів для забезпечення транзитних вантажопотоків; наявність нормативно-правової бази щодо можливості залучення приватних інвестицій для розвитку портової галузі; наявність висококваліфікованих спеціалістів портової галузі.

Галузь є одним із найпотужніших потенціалів серед провідних країн світу: 38 державних підприємств з оборотом приблизно 10 млрд. грн. на рік; 5000 галузевих суб'єктів господарювання; 100 000 моряків-громадян України; 1 робоче місце в галузі стимулює створення 4-5 робочих місць у суміжних галузях (*Інформація про водний транспорт України, 2021*).

За даними міністерства інфраструктури України, на сьогодні портова система України налічує 18 морських портів, 13 з яких знаходяться на континентальній території України, і 5 портів – на тимчасово окупованій території АР Крим. Загальна Потужність континентальних портів та терміналів ставити 313,3 млн. т.

Завантаженість потужності українських портів у 2018 р. складала 43% (перевалка 135,2 млн. т.), а у 2019 р. – 51 % (перевалка 160 млн. т.). Основний морський порт річкової логістики – Херсонський морський порт, у 2019 році був завантажений всього на 41 %, а у 2020 р. – на 51 % (*Інформація про водний транспорт України, 2021*).

В Україні, як і в усьому світі, нині росте попит на перевезення внутрішнім водним транспортом. Вантажовласники, насамперед металовиробники і зернотрейдери, в умовах економічної нестабільності, зростання цін на паливо, збільшення випадків перебоїв у роботі залізничного та автомобільного транспорту через конфлікт на сході країни намагаються скоротити транспортні витрати та покращити логістику перевезень.

Річкове судноплавство стає все більш актуальним і затребуваним в Україні. Внутрішній водний транспорт вже в найближчій перспективі може відновити втрачені позиції й скласти серйозну конкуренцію залізничному та автомобільному транспорту.

Перевезення внутрішніми водними шляхами розглядаються Урядом України як вид транспорту, який необхідно розвивати та модернізувати для підтримки української економіки через збільшення кількості транспортних та логістичних альтернатив з метою створення більш ефективної та стійкої логістичної системи. Розвиток річкового транспорту, що забезпечує «зелені» перевезення, може мати значний вплив також на соціальний розвиток та навколишнє середовище України.

За даними міністерства інфраструктури України, спостерігається тенденція збільшення вантажопотоку на внутрішніх водних шляхах. За даними експертних аналітичних досліджень у сфері вантажних перевезень, потенційна вантажна база 12 областей, з територій яких вантажі потенційно можуть перевозитись річкою Дніпро, за умови загального зростання економіки країни, складає біля 60 млн. т. зі зростанням до 80 млн. т до 2030 року (за умови переорієнтації перевезень з автодоріг на внутрішньому водному транспорті, активізації міжнародної торгівлі та залученні нових вантажів на внутрішньому водному транспорті, шляхом лібералізації перевезень, що має бути закладене в Законі України «Про Внутрішній водний транспорт»). При цьому, урахувуючи, що економіка України тяжіє до експорту, потенційно Дніпром за умови модернізації шлюзів перевезення вантажів на внутрішньому водному транспорті може досягти позначки 45 млн. т. на рік (30 млн. т. експорт, 15 млн. т. імпорт) (5 *вопросов о Стратегии судостроения Украины до 2030 года*, 2021).

Вищезазначена мета та зазначені потенційні потреби ринку вимагають ефективних і технологічно вдосконалених внутрішніх водних шляхів та навігаційних засобів на річках, ефективної сучасної річкової інформаційної служби, утворення багатофункціональних портових хабів, а також наявності сучасного, енергоефективного та екологічного «зеленого» вантажного флоту та інтеграції його до пріоритетної Європейської транспортної мережі.

Окреслені проблеми дають змогу зробити висновок, що морська і річкова галузі України стрімко розвиваються та виникає потреба у професійно підготовлених менеджерах морської та річкової галузі.

Аналізуючи поняття «професія» (від лат. *professio* – визначає заняття, фах) ми звернулися до словника професійної освіти та уточнили, що професія – це вид трудової діяльності людини, що потребує певної кваліфікації та визначеного кола знань і вмінь, набутих у результаті фахової підготовки, досвіду роботи (*Наука управління загальноосвітнім навчальним закладом*, 2013).

У нормативних документах професійну підготовку визначено «як здобуття кваліфікації за відповідним напрямом підготовки або спеціальністю» (Болюбаш, 1997). Професійну підготовку також тлумачать як систему професійного навчання, метою якої є прискорене набуття студентами навичок, необхідних для виконання певної роботи, групи робіт (Гуменюк, 2020). Професійна підготовка, за визначенням Ю. Киричкова, являє собою цілеспрямований процес у ЗВО, що забезпечує формування

значущих для майбутньої професійної діяльності знань, практичних умінь і навичок, а також професійно важливих рис особистості відповідно до обраної кваліфікації, достатніх для успішного виконання майбутнім спеціалістом професійних обов'язків (Киричков, 2011).

Наприкінці 80-х на початку 90-х рр. минулого століття у зв'язку з формуванням нової концепції господарювання, трансформації соціалістичної економіки в ринкову, почали використовувати термін «менеджмент» та з'являється професія менеджера.

Поняття «менеджмент» (з англ. management – управління, організація) розглядається: як особливий вид професійної діяльності, спрямованої на досягнення певних цілей шляхом раціонального використання матеріальних і трудових ресурсів із застосуванням певних принципів, функцій та методів (А. Гріцанов, О. Гірняк, П. Лазановський); феномен, який поєднує управлінську діяльність, кадрову політику, стан усієї управлінської інфраструктури в різних масштабах; менеджмент як виконання функцій планування, організації, керівництва будь-якою організацією. В. Лазарев, М. Поташник, В. Сімонов та інші ототожнюють поняття «управління» і «менеджмент» (*Професійна освіта: словник*, 2000).

Однак, Ю. Конаржевський та Т. Шамова зазначають, що менеджмент, насамперед, спрямований на управління бізнесом і його кінцевою метою є отримання прибутку. Ключовою фігурою менеджменту є менеджер – людина, яка володіє певними знаннями та вміннями, необхідними для здійснення управлінської діяльності; відповідає за координацію і контроль над організацією праці; управляє промисловим, торговим, фінансовим та іншим підприємством (Ануфрієва, 2008).

На думку Б. Гаєвського, «менеджером» є управлінець або спеціаліст із управління в сучасних умовах, автономний працівник, який створює особливий вид продукції – рішення, режим праці, що мають свої критерії ефективності, ціну, місце у прибутках виробництва (Атаманчук, 2009).

Отже, будемо вважати, що *процес професійної підготовки майбутніх менеджерів у галузі морського та річкового транспорту – це цілеспрямований вид навчально-професійної діяльності майбутніх фахівців, спрямований на досягнення компетентного рівня володіння необхідними знаннями для виконання своїх професійних обов'язків у морській та річковій галузях, раціонального використання матеріальних і трудових ресурсів із застосуванням принципів, функцій і методів економічного механізму менеджменту.*

Ми вважаємо, що для досягнення вищезазначених цілей, майбутнім менеджерам у галузі морського та річкового транспорту необхідно оволодіти знаннями з наступних керунків: вивчення ринку (попиту, споживання), тобто маркетинг і прогнозування; виробництво продукції з мінімальними витратами і реалізація її з максимальним прибутком, «зелений» та альтернативний менеджмент; управління персоналом, отже, знання соціології, психології, а також аналіз інформації та розробка програм для досягнення поставленої мети.

Майбутній менеджер у галузі морського та річкового транспорту повинен бути глибоко й усебічно підготовлений. Розглянемо особливості підготовки майбутніх менеджерів у галузі морського та річкового транспорту. Ця сфера належить до практичної та соціально-психологічної сфери дії менеджменту. Професійна підготовка фахівця в цій сфері включає не тільки засвоєння знань, навичок та технологій, володіння декількома іноземними мовами, а й формування якостей, які охоплюють весь спектр поняття «культура особистості», тому що дана професія передбачає роботу в мультикультурних колективах.

Експертна оцінка менеджерів у галузі морського та річкового транспорту свідчить про те, що менеджер даної сфери, окрім професійних знань, повинен володіти, перш за все, комунікативними і організаторськими здібностями, відповідальністю, наполегливістю, гнучкістю у прийнятті рішень. До особливостей діяльності менеджерів у галузі морського та річкового транспорту відносяться і вміння враховувати характер підлеглих, управляти собою, бачити перспективи розвитку свого колективу і інші важливі якості.

У зв'язку з цим організація професійної підготовки таких менеджерів вимагає створення і сприятливого освітнього середовища, яка передбачала б певну послідовність цієї підготовки: оцінку когнітивних особливостей даного фахівця, комплексу кваліфікаційних вимог на основі стандартизованих професійних тестів, періодичних тренінгів ділового спілкування, аналізу наявної інформації про діяльність менеджерів.

Свої корективи в підготовку майбутніх менеджерів у галузі морського та річкового транспорту внесла світова пандемія COVID-19. Заклади освіти України, які готують майбутніх менеджерів у галузі морського та річкового транспорту змушені були перейти на дистанційну форму навчання.

На сайті інформаційно-аналітичного порталу про вищу освіту в Україні представлено дефініцію терміну дистанційне навчання, а саме: *дистанційне навчання* – це форма навчання з використанням

комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, які забезпечують інтерактивну взаємодію викладачів та здобувачів освіти на різних етапах навчання й самостійну роботу з матеріалами інформаційної мережі (*Дистанційна освіта*, 2021). Ми також дотримуємося цієї думки.

Для підвищення ефективності дистанційної освіти під час пандемії COVID-19 під час підготовки майбутніх менеджерів у галузі морського та річкового транспорту ми пропонуємо *створення віртуального двійника закладу освіти* в форматі он-лайн та пропонуємо алгоритм проходження навчання та організації освітнього процесу й організації формального і неформального спілкування всіх відвідувачів віртуального двійника. Щоб не виникало враження, що віртуальний двійник дублює навчання в закладі освіти, пропонуємо під час пандемії працювати та навчатися в даному форматі впродовж переддипломної практики.

Дистанційне навчання (переддипломна практика) у віртуальному закладі освіти проходить в інтернет-просторі за системою дистанційного навчання, де зібрані лекції, методичні матеріали, проводяться вебінари (відео-лекції), практичні заняття, тренінги, тестування й передбачена можливість спілкування між усіма учасниками освітнього процесу (здобувачами освіти, викладачами, адміністрацією). Вивчення навчального матеріалу здійснюється слухачем самостійно, з упровадженням електронних навчальних курсів, розміщених у системі дистанційного навчання і спільно з викладачем, який надає слухачеві консультаційні послуги і управляє процесом вивчення дисципліни. Протягом усього курсу навчання слухач може займатися в зручному для нього темпі, дотримуючись навчально-тематичного плану з кожної дисципліни.

За результатами дослідження ми пропонуємо під час реалізації віртуального двійника закладу освіти розділити процес навчання (у закладі освіти) на етапи:

1. Зарахування здобувача освіти на навчання й доступ до особистого кабінету в системі віртуального двійника. Після зарахування здобувачеві на електронну пошту висилаються такі матеріали: посилання, логін і пароль для входу в особистий кабінет, де сплановано навчання. У процесі навчання слухач бачить основну інформацію, необхідну для успішного навчання та проходження переддипломної практики.

2. Вивчення теоретичного матеріалу. Вивчення теоретичного матеріалу відбувається з кожної дисципліни. Лекційний матеріал складається з тем, записаних у вигляді текстових або відео робота і додаткових матеріалів, представлених у папці «Бібліотека».

3. Практичні завдання. Виконання практичних завдань необхідно для закріплення матеріалів курсу та формування професійних умінь. Практичні завдання перевіряються та оцінюються викладачем. Здобувач може віртуально слідкувати за результатами свого навчання.

4. Спілкування. У системі дистанційного навчання створені всі умови для спілкування. Здобувач освіти може задати питання викладачеві або адміністраторам.

5. Поточна і підсумкова атестація. Контроль знань під час дистанційного навчання відбувається в дистанційному форматі, через інтернет і включає такі етапи: тестування або практичні завдання з кожної дисципліни; підготовка есе, підготовка проєктів, захист напрацювань здобувачів освіти.

Отже, на нашу думку, запропонований формат віртуального двійника закладу освіти під час проходження переддипломної практики у вигляді віртуального закладу дозволять значно підвищити якість надання освітніх послуг майбутнім менеджерам морської та річкової галузі в умовах дистанційного навчання.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Таким чином, аналізуючи наукові здобутки професійної підготовки майбутніх менеджерів у галузі морського та річкового транспорту можемо сказати, що процес професійної підготовки майбутніх менеджерів у галузі морського та річкового транспорту – це цілеспрямований вид навчально-професійної діяльності майбутніх фахівців, спрямований на досягнення компетентного рівня володіння необхідними знаннями для виконання своїх професійних обов'язків у морській та річковій галузях, раціонального використання матеріальних і трудових ресурсів із застосуванням принципів, функцій і методів економічного механізму менеджменту.

Однією з ефективних форм організації дистанційного навчання під час підготовки майбутніх менеджерів у галузі морського та річкового транспорту є розробка та впровадження в освітній процес закладу віртуального двійника закладу освіти, який дозволить реалізувати в інтернет-просторі навчання. У такому віртуальному двійнику зібрані навчально-методичні комплекси, які відповідають освітньо-професійній програмі підготовки майбутніх менеджерів у галузі морського та річкового транспорту, зокрема: лекції, методичні матеріали, практичні заняття, тестові завдання та ін., також за допомоги даного сервісу можливе проведення вебінарів (відео-лекцій), тренінгів, передбачена можливість спілкування між усіма учасниками освітнього процесу (здобувачами освіти, викладачами, адміністрацією) тощо.

Перспективним напрямом для досліджень залишається розробка технології впровадження дистанційного навчання в закладі вищої освіти під час підготовки майбутніх менеджерів морської та річкової галузі.

ЛІТЕРАТУРА

- Ануфрієва, О. Л. (2008). Формування економічної компетентності особистості як вимога часу. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*, 16, 160-170 (Anufrieva, O. L. (2008). Formation of economic competence of the individual as a requirement of time. *Humanitarian Bulletin of Pereyaslav-Khmelnytsky State Pedagogical University named after Hryhoriy Skovoroda*, 16, 160-170).
- Атаманчук, Ю. М. (2009). *Організаційно-педагогічні умови самостійної роботи майбутніх менеджерів підприємницької діяльності в інформаційному навчальному середовищі університету* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04). Черкаси (Atamanchuk, Yu. M. (2009). *Organizational and pedagogical conditions of independent work of future managers of entrepreneurial activity in the information educational environment of the university* (PhD thesis abstract)).
- Болюбаш, Я. Я. (1997). *Організація навчального процесу у вищих закладах освіти*. Київ: ВВП «КОМПАС» (Boliubash, Ya. Ya. (1997). *Organization of the educational process in higher educational institutions*. Kyiv: GDP "COMPASS").
- Гуменюк, В.В. (2020). Структура і зміст системи професійної підготовки майбутніх магістрів медицини до педагогічної діяльності. *Інноваційна педагогіка*, Вип. 25, Т. 2, 50-54. Режим доступу: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/25/part_2/25-2.pdf (Humeniuk, V.V. (2020). The structure and content of the system of professional training of future masters of medicine for teaching. *Innovative pedagogy*, Issue 25, Vol. 2, 50-54. Retrieved from: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/25/part_2/25-2.pdf).
- Дистанційна освіта (2021). *Вища освіта: інформаційно-аналітичний портал про втщу освіти в Україні та за кордоном*. Режим доступу: <http://vnz.org.ua/dystantsijna-osvita/pro>. (Distance education (2021). *Higher education: information-analytical portal about secondary education in Ukraine and abroad*. Retrieved from: <http://vnz.org.ua/dystantsijna-osvita/pro>).
- Інформація про водний транспорт України (2021). *Міністерство інфраструктури України*. Режим доступу: <https://mtu.gov.ua/content/informaciya-pro-vodniy-transport-ukraini.html> (Information on water transport of Ukraine (2021). *Ministry of Infrastructure of Ukraine*. Retrieved from: <https://mtu.gov.ua/content/informaciya-pro-vodniy-transport-ukraini.html>).
- Киричков, Ю. В. (2011). *Неперервна ступенева освіта. Управління оцінювання знань: Монографія*. Київ: Політехніка (Kyrychkov, Yu. V. (2011). *Continuing education. Knowledge Assessment Management: Monograph*. Kyiv: Polytechnic).
- Наука управління загальноосвітнім навчальним закладом: навч. посіб.* (2013) / Т. М. Десятов, О. М. Коберник, Б. Л. Тевлін та ін. Харків: Основа (*The science of managing a secondary school: textbook* (2013) / T.M. Desiatov, O.M. Kobernyk, B.L. Tevlin and others. Kharkiv: Basis).
- Професійна освіта: словник: навч. посіб. для учнів і пед. працівників проф.-техн. навч. закл.* (2000) / [уклад.: С. У. Гончаренко, І. А. Зязюн, Н. Г. Ничкало та ін.; за ред. Н. Г. Ничкало]. Київ: Вища школа (*Vocational education: dictionary: textbook for students and teachers of prof.-techn. education institutions* (2000) / [compiled by:

S.V. Honcharenko, I.A. Ziaziun, N.H. Nichkalo and others; for order. N.H. Nichkalo]. Kyiv: Higher school).

5 вопросов о Стратегии судостроения Украины до 2030 года (2021). Центр транспортних стратегій. Режим доступу: <https://cfts.org.ua/> (5 questions about the Shipbuilding Strategy of Ukraine until 2030 (2021). Center for Transport Strategies. URL: <https://cfts.org.ua/>).

РЕЗЮМЕ

Сорокотяга Ирина. Профессиональная подготовка будущих менеджеров в области морского и речного транспорта в условиях дистанционного обучения.

В статье проанализированы научные достижения по профессиональной подготовке будущих менеджеров в области морского и речного транспорта в условиях дистанционного обучения. Одной из эффективных форм организации дистанционного обучения при их подготовке определена разработка и внедрение в образовательный процесс учреждения виртуального двойника учебного заведения, которое позволит реализовать в интернет-пространстве обучение. Установлено, что при реализации виртуального двойника учебного заведения следует разделить процесс обучения (в учебном заведении) на следующие этапы: зачисление соискателя образования на обучение и доступ к личному кабинету в системе виртуального двойника; изучение теоретического материала; практические задачи; общение в системе дистанционного обучения; текущая и итоговая аттестация.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, менеджеры, морской и речной транспорт, дистанционное обучение, виртуальный двойник.

SUMMARY

Sorokotiaha Iryna. Professional training of future managers in the field of sea and river transport in terms of distance learning.

The article analyzes the scientific achievements in the training of future sea and river transport managers in terms of distance learning. It is established that the maritime and river industries of Ukraine are developing rapidly and there is a need for professionally trained managers of the maritime and river industry. It is determined that professional training of future managers in the field of sea and river transport is a purposeful type of educational and professional activity of future specialists, aimed at achieving a competent level of knowledge necessary to perform their professional duties in maritime and river industries, rational use of material and labor resources using the principles, functions and methods of the economic mechanism of management. It is argued that future managers in the field of maritime and river transport need to acquire knowledge in the following areas: market research (demand, consumption), i.e. marketing and forecasting; production of goods with minimal costs and its sale with maximum profit, "green" and alternative management; personnel management, therefore, knowledge of sociology, psychology, as well as information analysis and development of programs to achieve this goal. It is substantiated that one of the effective forms of distance learning in the training of future sea and river transport managers is development and implementation of the education institution virtual duplicate in the educational process, implementing online learning. It is established that implementation of the virtual duplicate of the education institution should divide the learning process (in the education institution) into the following stages: enrollment of the applicant in training and access to the personal account in the system of the virtual duplicate; studying of theoretical material; practical tasks; communication to the distance learning system; current and final certification.

Key words: professional training, managers, sea and river transport, distance learning, virtual double.